

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

DIŞ TİCARET, TİCARET, ESNAF ve KOOPERATİFLERE İLİŞKİN GEÇİCİ İDARİ VERİLER

DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİNDE UYGULANAN SİSTEMLER

Tüm dünyada dış ticaret istatistikleri iki ana kategoride yayımlanmaktadır: “**Genel Ticaret Sistemi (GTS)**” ve “**Özel Ticaret Sistemi (ÖTS)**”. Genel Ticaret Sistemi’nde (GTS), Gümrük alanlarına ve serbest bölgelere giren ve çıkan mallar da dış ticaret verisinde yer almaktadır. Özel Ticaret Sistemi’nde (ÖTS) ise gümrük sınırı esas alınmaktadır. Bu tanıma göre serbest bölgeler ve gümrük antrepoları gümrük sınırı dışında yer almaktadır.

Dünya örneklerine bakıldığında; GTS kullanımının ÖTS’ye nazaran daha yaygın olduğu görülmektedir. Türkiye’nin de dâhil olduğu 74 ülke ÖTS ile dış ticaret verilerini açıklamaktadır. AB ülkeleri genellikle ÖTS’yi tercih ederken, İngiltere başta olmak üzere bazı AB ülkeleri ile beraber, ABD, ÇHC, Kanada, Japonya, Rusya, G. Kore ve Hindistan gibi toplam 117 ülke ise GTS’yi kullanmaktadır. Fransa ve İtalya ise ÖTS’yi benimsemektedir. Ülkelerin çoğu tek bir sisteme göre veri yayımlamakla birlikte, her 2 sisteme göre de veri üretilebilmektedir. Ülkemiz Merkez Bankası da Ödemeler Dengesi hesaplarında GTS’yi kullanmaktadır.

2019 yılı itibarıyla, dış ticaret istatistikleri hem Genel Ticaret Sistemine göre, hem de Özel Ticaret Sistemine göre analiz edilerek açıklanmaktadır.

2020 yılı Haziran ayına ilişkin dış ticaret verileri Bakanlığımız idari kayıtlarından, diğer dönemlere ilişkin veriler ise Bakanlığımız ve TÜİK ile ortaklaşa hazırlanarak TÜİK tarafından kamuoyu ile paylaşılan resmi dış ticaret verilerinden derlenerek hazırlanmıştır.

Diğer taraftan, GTS ve ÖTS kapsamındaki Resmi Dış Ticaret İstatistikleri, her ayın son iş günü TÜİK’ in resmi internet sayfasından kamuoyuna duyurulmaktadır.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

I. DIŞ TİCARET VERİLERİ

I.I.A. GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Haziran ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 15,77, ithalat ise % 8,24 oranında artmıştır.

2020 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 15,77 artarak 13 milyar 469 milyon dolar,
- İthalat, % 8,24 artarak 16 milyar 305 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 11,52 artarak 29 milyar 774 milyon dolar olmuştur.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 82,61 seviyesine yükselmiştir.

Mart ayından itibaren tüm dünyayı hem sosyal hem de ekonomik anlamda çok büyük oranda olumsuz etkileyen Covid-19 salgını nedeniyle dünya ekonomilerinde yaşanan daralmanın olumsuz etkilerinin, hem ülkemizin hem de dünya ekonomilerinin normalleşme sürecine girdiği Haziran ayından itibaren ortadan kalkmaya başladığı görülmektedir. Nitekim, Mayıs ayından itibaren yukarı yönlü toparlanma sinyali veren ihracatımızın Haziran ayında artışa geçtiği görülmektedir. Ayrıca, Haziran ayında ihracatımız bir önceki aya göre % 35,13 artış göstermiştir.

2020 yılı Mayıs ayında % 74,5, geçen yılın Mayıs ayında ise % 77,2 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı Haziran ayında % 82,6'ya yükselmiştir. İşlenmemiş veya yarı işlenmiş altın dış ticareti hariç olarak bakıldığında ise Haziran ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 92,8 olmuştur. Bu rakam Ocak-Haziran döneminde ise % 75,9 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, Haziran ayında ithalatımız da bir önceki yılın aynı ayına göre % 8,24 artarak 16 milyar 305 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.

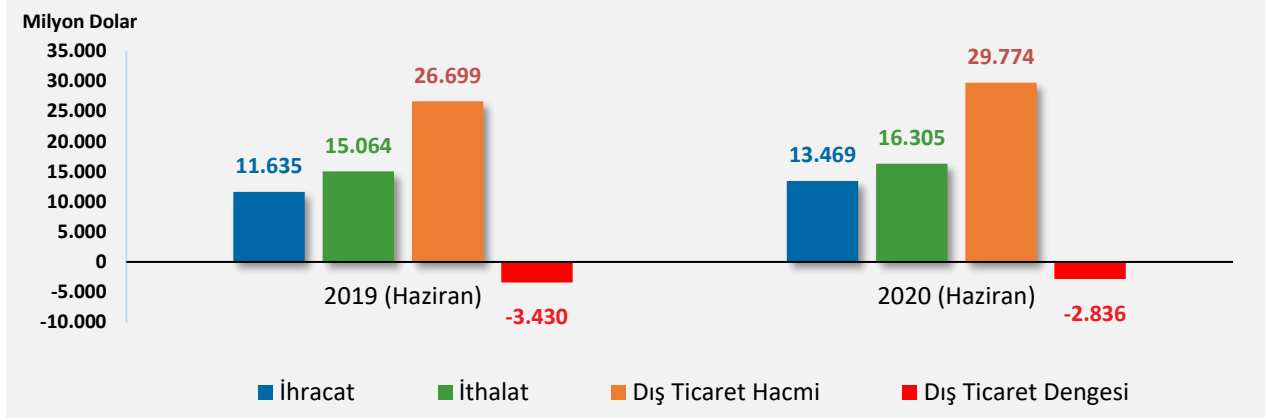
Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	11.635	13.469	15,77	88.364	75.055	-15,06
İthalat	15.064	16.305	8,24	102.152	98.896	-3,19
Dış Ticaret Hacmi	26.699	29.774	11,52	190.516	173.951	-8,69
Dış Ticaret Dengesi	-3.430	-2.836	-17,31	-13.788	-23.842	72,92
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	77,2	82,6		86,5	75,9	

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

Grafik 1: GTS'ye Göre Aylara Göre Dış Ticaret Verileri

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 6,38 oranında azalış ile 167 milyar 525 milyon dolar, ithalat ise % 0,99 oranında azalış ile 207 milyar 90 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 2,44 oranında azalarak 374 milyar 614 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 80,89 olmuştur.

I.I.B. GTS Kapsamında Geniş Ekonomik Grupların (GEG) Sınıflamasına Göre İhracat ve İthalat

En fazla ihracat “Ham madde (Ara mallar)” grubundan yapılmıştır.

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 515 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (5 milyar 290 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 564 milyon dolar) grupları takip etmiştir. Bu 3 ana ürün grubun Haziran ayı ihracatında da önemli artışlar yaşandığı görülmektedir.

Tablo 2: GEG Sınıflamasına Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.470	1.564	6,40	10.764	8.348	-22,45
2	Ham madde (Ara mallar)	5.578	6.515	16,81	42.235	36.749	-12,99
3	Tüketim malları	4.510	5.290	17,29	34.909	29.476	-15,56
	Diğer	76	99	29,77	455	482	5,83
	Toplam	11.635	13.469	15,77	88.364	75.055	-15,06

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

En fazla ithalat “Ham madde (Ara mallar)” grubundan yapılmıştır.

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (12 milyar 13 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 402 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 859 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 3: GEG Sınıflamasına Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.887	2.402	27,29	12.073	13.508	11,88
2	Ham madde (Ara mallar)	11.525	12.013	4,23	79.818	74.873	-6,20
3	Tüketim malları	1.611	1.859	15,38	9.971	10.213	2,42
	Diğer	42	32	-23,78	289	303	4,89
	Toplam	15.064	16.305	8,24	102.152	98.896	-3,19

I.I.C. GTS Kapsamında Fasillara Göre İhracat ve İthalat

GTS'ye göre en fazla ihracat yapılan fasıl “Motorlu Kara Taşıtları” olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en çok ihraç edilen “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları” faslını (1 milyar 719 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler” (1 milyar 293 milyon dolar) ve “Demir ve çelik” (774 milyon dolar) ihracatı takip etmiştir.

Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ihracat kalemi aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 4: Fasıl Verilerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Fasıl Açıklaması (İhracat)	Haziran		Ocak-Haziran	
		2019	2020	2019	2020
1	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları	1.914	1.719	13.356	9.287
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.125	1.293	8.692	7.353
3	Demir ve çelik	684	774	5.382	4.141
4	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	633	749	4.649	4.035
5	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	453	591	3.354	2.975
	Diğer	6.825	8.343	52.931	47.263
	Toplam	11.635	13.469	88.364	75.055

GTS'ye göre en fazla ithalat yapılan fasıl “Kıymetli Taşlar” olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en çok ithal edilen “Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar” faslını (2 milyar 395 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler” (1 milyar 918 milyon dolar) ve “Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

edilen ürünler” (1 milyar 574 milyon dolar) ithalatı takip etmiştir. Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ithalat kalemi aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 5: Fasil Verilerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması (İthalat)	Haziran		Ocak-Haziran	
		2019	2020	2019	2020
1	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	703	2.395	5.264	9.740
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.654	1.918	10.536	10.792
3	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler	2.869	1.574	21.255	14.307
4	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	1.043	1.364	7.335	7.125
5	Demir ve çelik	1.118	1.211	7.418	6.987
	Diğer	7.679	7.843	50.344	49.945
Toplam		15.064	16.305	102.152	98.896

I.I.D. GTS Kapsamında Ülkelere Göre İhracat ve İthalat

GTS'ye göre en fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, İngiltere ve ABD olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya (1 milyar 293 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla İngiltere (1 milyar 13 milyon dolar) ve ABD (792 milyon dolar) izlemektedir. Haziran ayında ihracatımızdaki ilk 5 ülkenin 4'ünde % 52,4'lere varan artışlar yaşandığı görülmektedir.

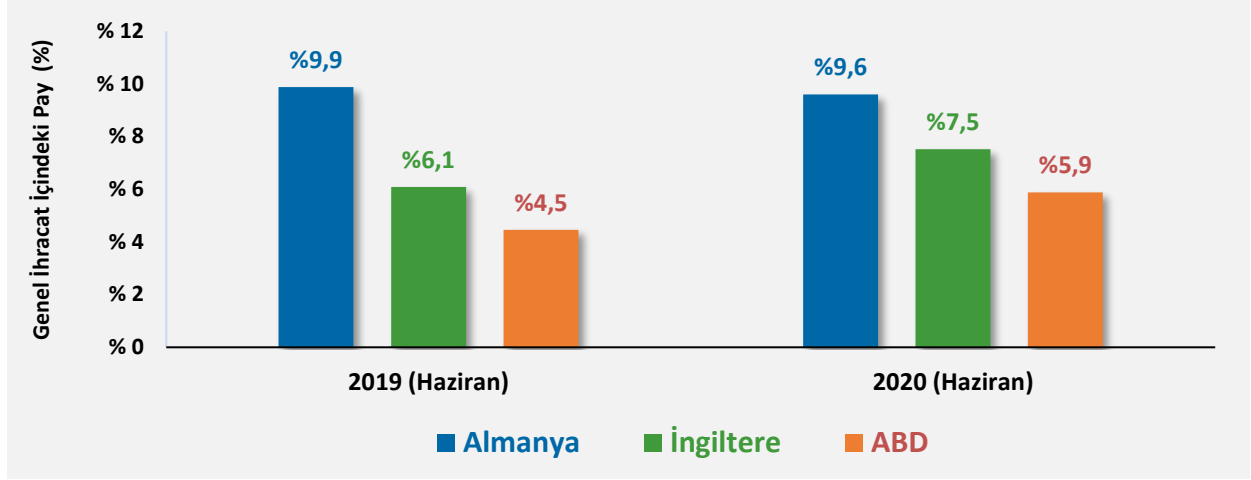
Tablo 6: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Ülke Adı (İhracat)	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.149	1.293	12,46	8.305	7.105	-14,46
2	İngiltere	709	1.013	42,92	5.194	4.457	-14,19
3	ABD	519	792	52,42	4.334	4.621	6,62
4	Irak	599	701	17,08	4.710	4.076	-13,46
5	İtalya	645	616	-4,55	4.916	3.590	-26,97
	Diğer	8.013	9.055	13,00	60.905	51.207	-15,92
Toplam		11.635	13.469	15,77	88.364	75.055	-15,06

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

Grafik 2: İhracatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (GTS)

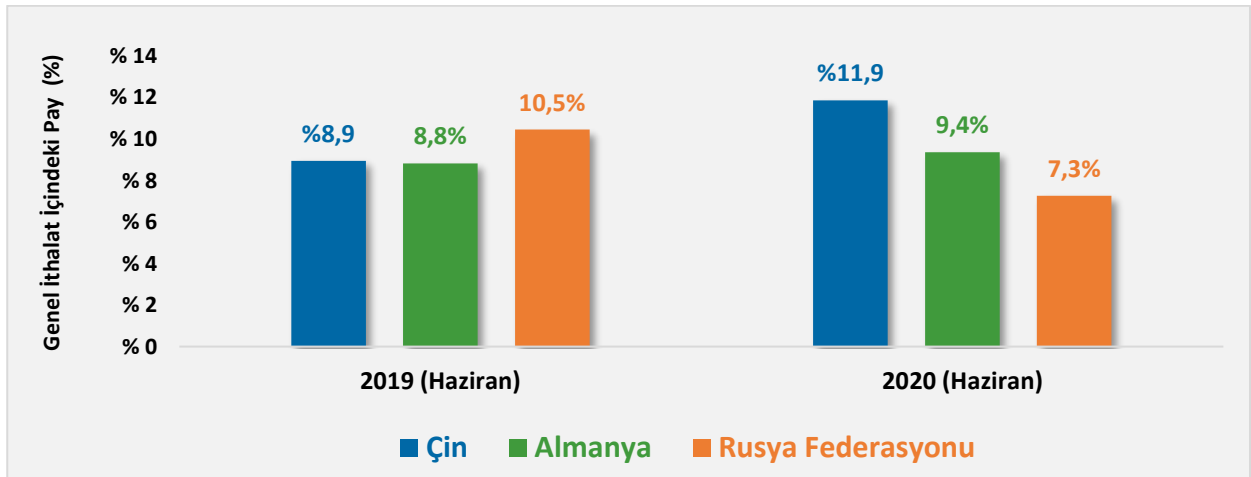
GTS'ye göre en fazla ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Çin, Almanya ve Rusya Federasyonu olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en fazla ithalat yapılan ülke Çin (1 milyar 935 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Almanya (1 milyar 526 milyon dolar) ve Rusya Federasyonu (1 milyar 185 milyon dolar) izlemektedir.

Tablo 7: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Ülke Adı (İthalat)	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Çin	1.348	1.935	43,56	8.883	10.375	16,80
2	Almanya	1.329	1.526	14,83	9.019	9.113	1,05
3	Rusya Federasyonu	1.575	1.185	-24,76	10.784	8.732	-19,02
4	Irak	162	1.105	581,34	435	3.505	705,18
5	ABD	1.016	785	-22,71	5.695	6.067	6,54
	Diğer	9.635	9.770	1,40	67.336	61.103	-9,26
	Toplam	15.064	16.305	8,24	102.152	98.896	-3,19

Grafik 3: İthalatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (GTS)

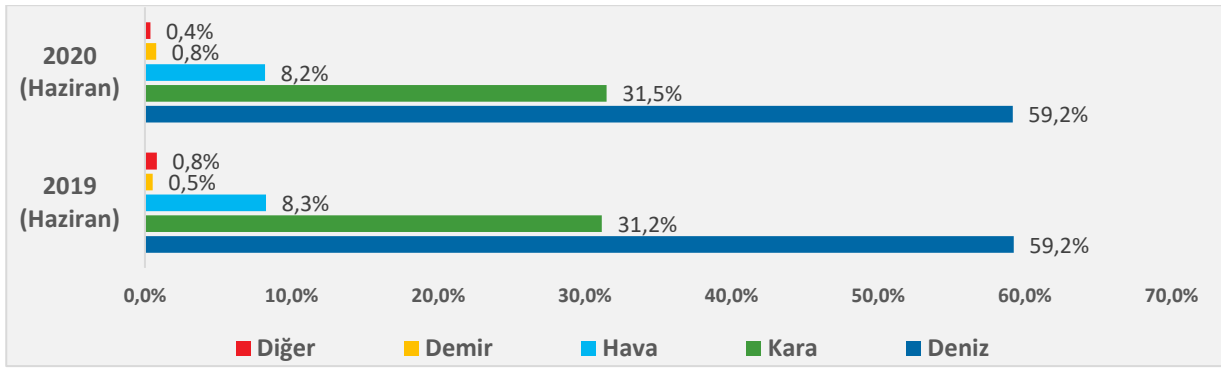
T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

I.I.E. GTS Kapsamında Taşıma Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

GTS'ye göre 2020 yılı Haziran ayında dış ticarete en çok kullanılan taşıma şekli Deniz Yolu taşımacılığı olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen ihracatın taşıma şekillerine bakıldığında en çok ihracat "Deniz Yolu" (7 milyar 971 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Kara Yolu" (4 milyar 242 milyon dolar) ve "Hava Yolu" ulaşımı (1 milyar 104 milyon dolar) izlemektedir.

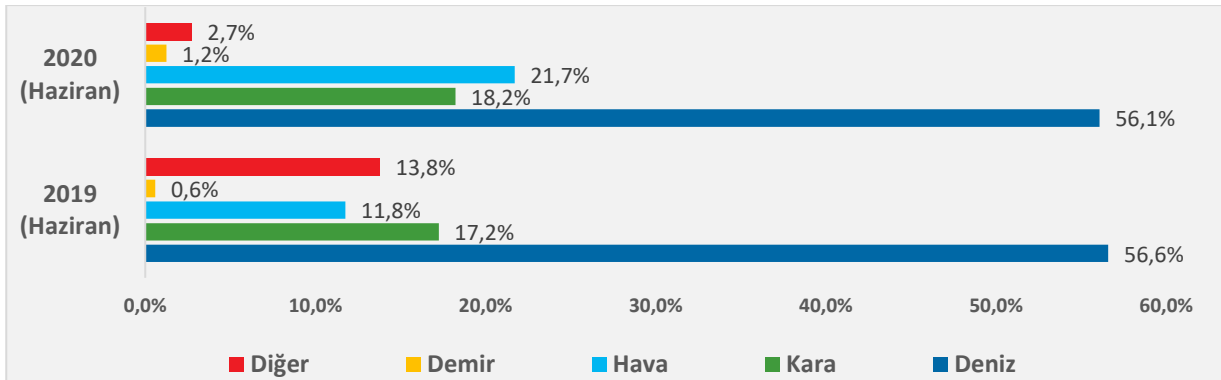
Grafik 4: Taşıma Şekillerine Göre İhracat (%) (GTS)

Not: Diğer taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

GTS'ye göre 2020 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen ithalatın taşıma şekillerine bakıldığında ise, en çok ithalat "Deniz Yolu" (9 milyar 145 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Hava Yolu" ulaşımı (3 milyar 539 milyon dolar) ve "Kara Yolu" (2 milyar 972 milyon dolar) izlemektedir.

Grafik 5: Taşıma Şekillerine Göre İthalat (%) (GTS)

Not: Diğer taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

I.I.F. GTS Kapsamında Ödeme Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

2020 yılı Haziran ayında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ihracat “Mal Mukabili Ödeme” (8 milyar 541 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (1 milyar 978 milyon dolar) ve “Vesaik Mukabili Ödeme” (1 milyar 385 milyon dolar) takip etmiştir.

Tablo 8: Ödeme Şekillerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Ödeme Şekli (İhracat)	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	7.678	8.541	11,24	58.758	49.343	-16,02
Peşin Ödeme	1.375	1.978	43,84	10.453	10.828	3,59
Vesaik Mukabili Ödeme	1.426	1.385	-2,88	10.621	8.093	-23,80
Vadeli Akreditif	198	252	26,81	1.273	1.151	-9,55
Bedelsiz	165	131	-20,33	952	757	-20,43
Akreditif	701	638	-9,01	5.848	4.058	-30,61
Diğer*	90	543	501,53	460	824	79,01
TOPLAM	11.635	13.469	15,77	88.364	75.055	-15,06

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

2020 yılı Haziran ayında ithalatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ithalat “Mal Mukabili Ödeme” (8 milyar 780 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini “Peşin Ödeme” (4 milyar 515 milyon dolar) ve “Bedelsiz” (867 milyon dolar) takip etmiştir.

Tablo 9: Ödeme Şekillerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Ödeme Şekli (İthalat)	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	9.366	8.780	-6,25	63.134	58.911	-6,69
Peşin Ödeme	3.050	4.515	48,05	20.823	22.575	8,41
Vesaik Mukabili Ödeme	451	478	5,82	3.065	3.087	0,70
Vadeli Akreditif	1.038	758	-26,96	6.310	4.821	-23,59
Bedelsiz	696	867	24,47	5.395	5.833	8,11
Akreditif	303	346	14,44	2.336	2.128	-8,92
Diğer*	160	560	250,13	1.088	1.542	41,75
TOPLAM	15.064	16.305	8,24	102.152	98.896	-3,19

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

I.II.A. ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Haziran ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 15,07, ithalat ise % 11,07 oranında artmıştır.

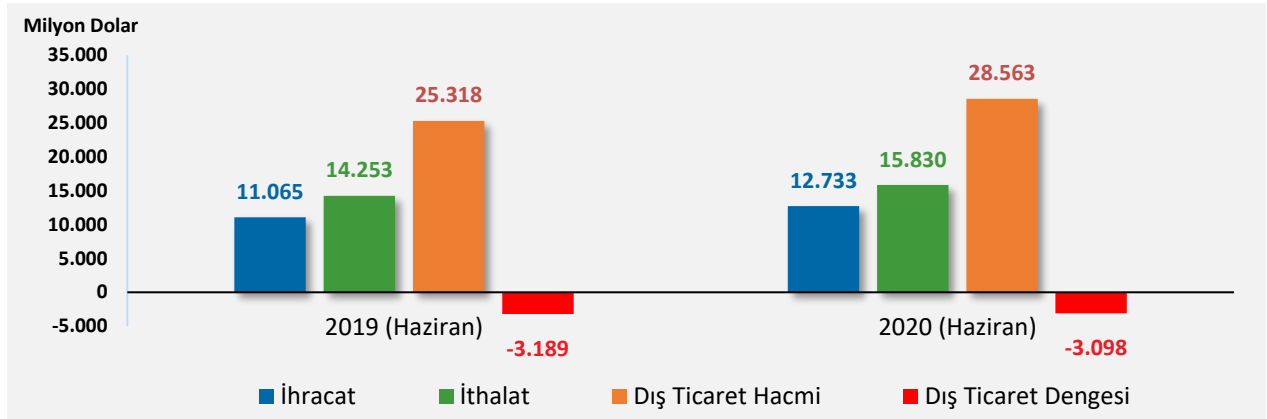
2020 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 15,07 artarak 12 milyar 733 milyon dolar,
- İthalat, % 11,07 artarak 15 milyar 830 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 12,82 artarak 28 milyar 563 milyon dolar olmuştur.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 80,43'e yükselmiştir.

Tablo 10: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26
İthalat	14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10
Dış Ticaret Hacmi	25.318	28.563	12,82	182.241	165.432	-9,22
Dış Ticaret Dengesi	-3.189	-3.098	-2,84	-14.883	-23.614	58,66
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	77,6	80,4		84,9	75,0	

Grafik 6: Aylara Göre Dış Ticaret Verileri

I.II.B. ÖTS Kapsamında Geniş Ekonomik Grupların (GEG) Sınıflamasına Göre İhracat ve İthalat

En fazla ihracat “Ham madde (Ara mallar)” grubundan yapılmıştır.

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 83 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

malları” (5 milyar 74 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 476 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 11: GEG Sınıflamasına Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.390	1.476	6,20	10.103	7.863	-22,18
2	Ham madde (Ara mallar)	5.209	6.083	16,78	39.639	34.435	-13,13
3	Tüketim malları	4.331	5.074	17,18	33.429	28.193	-15,66
	Diğer	135	99	-26,93	508	418	-17,71
	Toplam	11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26

En fazla ithalat “Ham madde (Ara mallar)” grubundan yapılmıştır.

2020 yılı Haziran ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (11 milyar 753 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 325 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 713 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 12: GEG Sınıflamasına Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.858	2.325	25,14	12.014	13.082	8,89
2	Ham madde (Ara mallar)	11.011	11.753	6,74	77.632	71.988	-7,27
3	Tüketim malları	1.341	1.713	27,72	8.631	9.117	5,63
	Diğer	42	39	-8,36	286	336	17,52
	Toplam	14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10

I.II.C. ÖTS Kapsamında Fasillara Göre İhracat ve İthalat

ÖTS’ye göre en fazla ihracat yapılan fasıl “Motorlu Kara Taşıtları” olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en çok ihraç edilen “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları” faslını (1 milyar 670 milyon dolar), “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler” (1 milyar 210 milyon dolar) ve “Demir ve çelik” (779 milyon dolar) ihracatı takip etmiştir. Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ihracat kalemi aşağıdaki tabloda görülmektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 13: Fasil Verilerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması	Haziran		Ocak-Haziran	
		2019	2020	2019	2020
1	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler, diğer kara taşıtları	1.924	1.670	12.996	8.989
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.037	1.210	8.034	6.840
3	Demir ve çelik	658	779	5.330	4.165
4	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	542	664	4.107	3.600
5	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	453	591	3.351	2.859
	Diğer	6.450	7.819	49.860	44.456
Toplam		11.065	12.733	83.679	70.909

ÖTS'ye göre en fazla ithalat yapılan fasıl "Kıymetli Taşlar" olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en çok ithal edilen "Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar" faslını (2 milyar 384 milyon dolar), "Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler" (1 milyar 842 milyon dolar) ve "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler" (1 milyar 512 milyon dolar) ithalatı takip etmiştir. Fasıllar düzeyinde en büyük 5 ithalat kalemi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14: Fasil Verilerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Fasil Açıklaması	Haziran		Ocak-Haziran	
		2019	2020	2019	2020
1	Kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	701	2.384	5.256	9.656
2	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler	1.587	1.842	10.345	10.251
3	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler	2.871	1.512	20.983	13.535
4	Elektrikli makina ve cihazlar, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları	1.008	1.321	7.130	6.828
5	Demir ve çelik	1.055	1.235	7.237	6.877
	Diğer	7.031	7.536	47.611	47.376
Toplam		14.253	15.830	98.562	94.523

I.II.D. ÖTS Kapsamında Ülkelere Göre İhracat ve İthalat

ÖTS'ye göre en fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, İngiltere ve ABD olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya (1 milyar 210 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla İngiltere (990 milyon dolar) ve ABD (719 milyon dolar) izlemektedir.

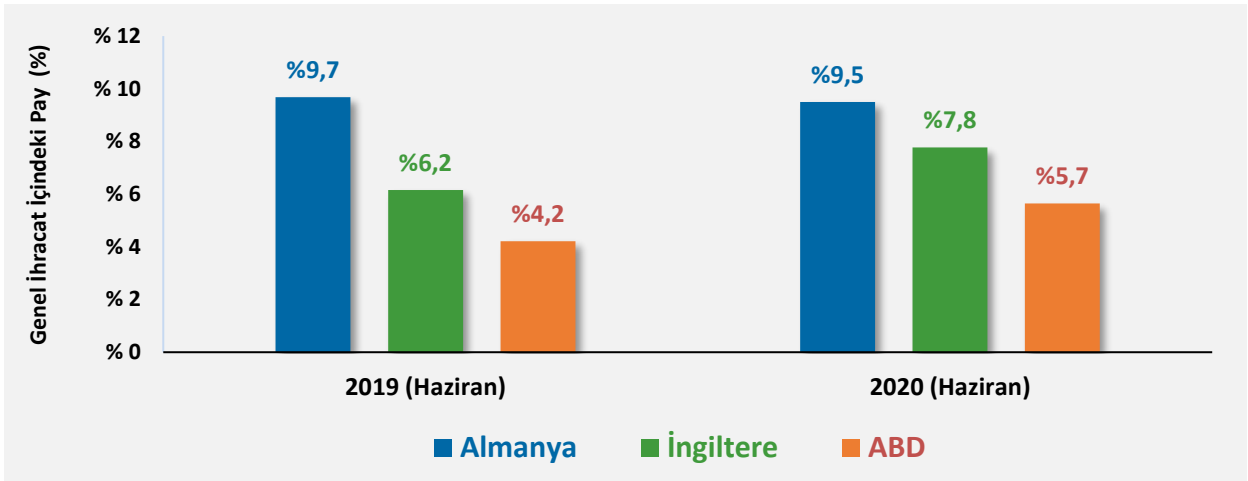

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 15: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.071	1.210	12,92	7.688	6.602	-14,13
2	İngiltere	681	990	45,32	4.986	4.311	-13,54
3	ABD	466	719	54,56	3.900	4.088	4,80
4	Irak	514	612	19,03	4.116	3.564	-13,42
5	İtalya	613	587	-4,19	4.677	3.412	-27,06
	Diğer	7.720	8.614	11,59	58.311	48.933	-16,08
	Toplam	11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26

Grafik 7: İhracatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (ÖTS)

ÖTS'ye göre en fazla ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Çin, Almanya ve Rusya Federasyonu olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında en fazla ithalat yapılan ülke Çin (1 milyar 851 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla Almanya (1 milyar 502 milyon dolar) ve Rusya Federasyonu (1 milyar 155 milyon dolar) izlemektedir.

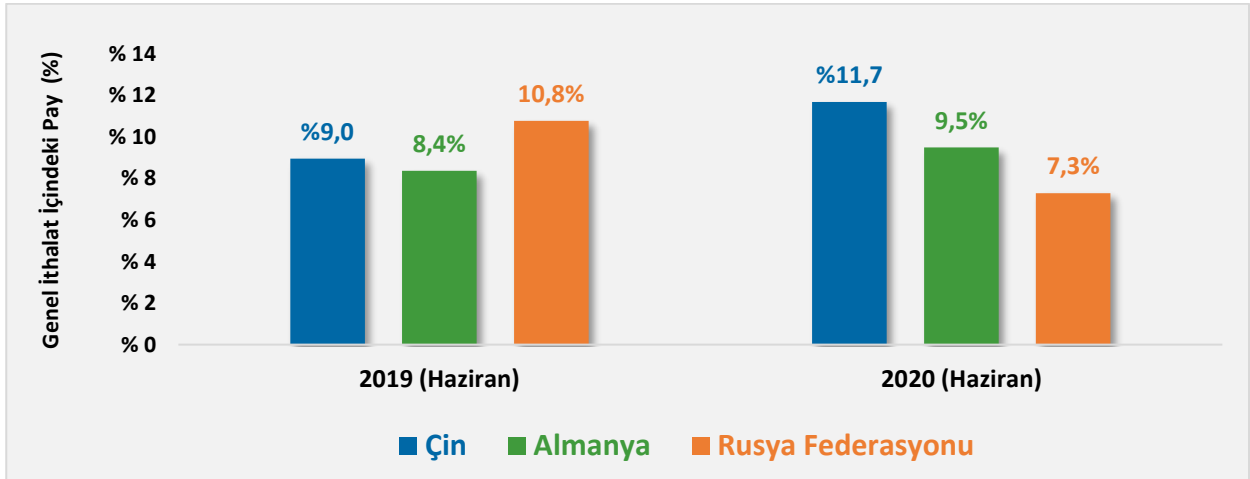

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 16: Ükelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Haziran			Ocak-Haziran		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Çin	1.276	1.851	45,10	8.597	9.830	14,34
2	Almanya	1.192	1.502	26,01	8.429	8.674	2,91
3	Rusya Federasyonu	1.535	1.155	-24,79	10.541	8.243	-21,80
4	Irak	147	1.104	650,81	346	3.465	900,13
5	ABD	919	779	-15,21	5.327	5.685	6,73
	Diğer	9.183	9.439	2,78	65.322	58.626	-10,25
	Toplam	14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10

Grafik 8: İthalatta İlk 3 Ülkenin Genel İçindeki Payları (ÖTS)

I.II.E. ÖTS Kapsamında Taşıma Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

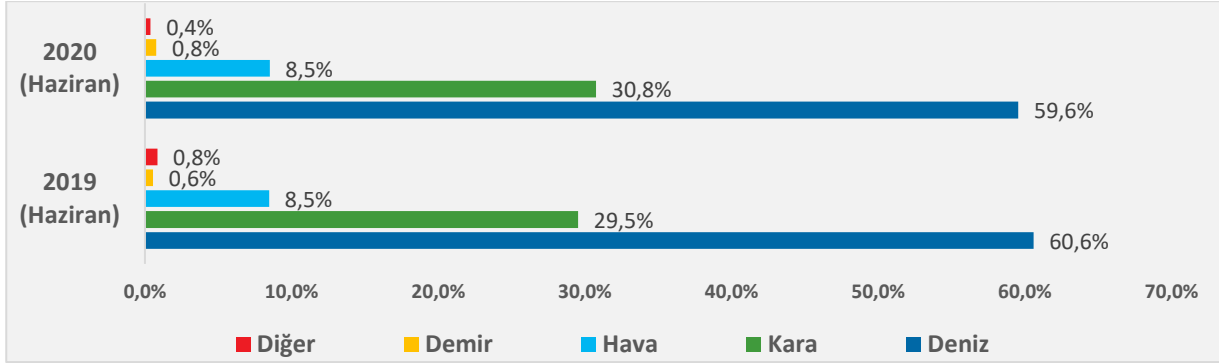
ÖTS'ye göre 2020 yılı Haziran ayında dış ticarete en çok kullanılan taşıma şekli Deniz Yolu taşımacılığı olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen ihracatın taşıma şekillerine bakıldığında en çok ihracat "Deniz Yolu" (7 milyar 583 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Kara Yolu" (3 milyar 918 milyon dolar) ve "Hava Yolu" ulaşımı (1 milyar 84 milyon dolar) izlemektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

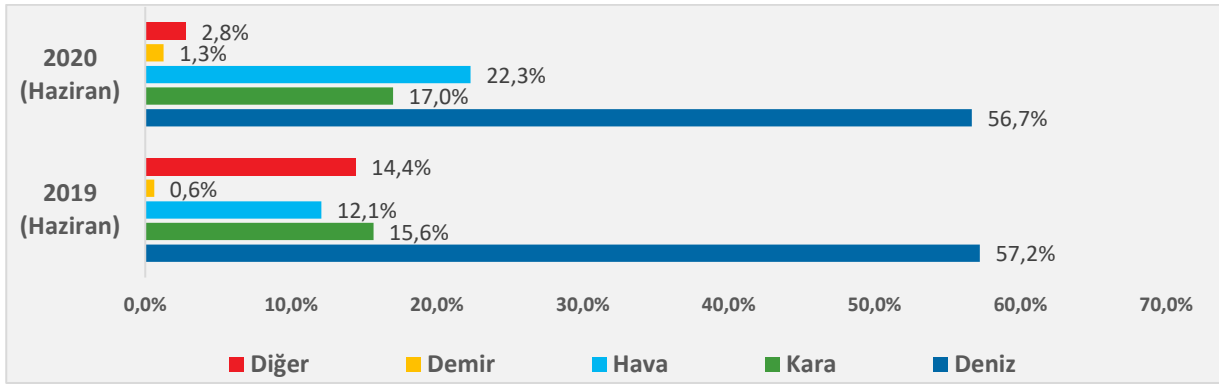
Grafik 9: Taşıma Şekillerine Göre İhracat (%) (ÖTS)

Not: Diğer taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

ÖTS'ye göre 2020 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen ithalatın taşıma şekillerine bakıldığında ise, en çok ithalat "Deniz Yolu" (8 milyar 973 milyon dolar) ile yapılırken, bu taşıma şeklini sırasıyla "Hava Yolu" ulaşımı (3 milyar 530 milyon dolar) ve "Kara Yolu" (2 milyar 690 milyon dolar) izlemektedir.

Grafik 10: Taşıma Şekillerine Göre İthalat (%) (ÖTS)

Not: Diğer taşıma şekli, kendinden hareketli araçlar, boru hattı ve postayla göndermeyi de içermektedir.

I.II.F. ÖTS Kapsamında Ödeme Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

2020 yılı Haziran ayında ihracatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ihracat "Mal Mukabili Ödeme" (8 milyar 347 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini "Peşin Ödeme" (1 milyar 977 milyon dolar) ve "Vesaik Mukabili Ödeme" (1 milyar 376 milyon dolar) takip etmiştir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 17: Ödeme Şekillerine Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Ödeme Şekli	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	7.289	8.347	14,51	55.215	46.439	-15,89
Peşin Ödeme	1.335	1.977	48,08	10.065	10.582	5,14
Vesaik Mukabili Ödeme	1.405	1.376	-2,07	10.418	7.911	-24,06
Vadeli Akreditif	195	252	29,10	1.253	1.144	-8,66
Bedelsiz	127	124	-2,57	799	687	-14,11
Akreditif	698	637	-8,69	5.818	4.043	-30,52
Diğer*	15	19	30,57	111	103	-7,08
TOPLAM	11.065	12.733	15,07	83.679	70.909	-15,26

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

2020 yılı Haziran ayında ithalatta tercih edilen ödeme şekillerine bakıldığında; en çok ithalat "Mal Mukabili Ödeme" (7 milyar 167 milyon dolar) ile yapılırken, bu ödeme şeklini "Peşin Ödeme" (6 milyar 50 milyon dolar) ve "Bedelsiz" (788 milyon dolar) takip etmiştir.

Tablo 18: Ödeme Şekillerine Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Ödeme Şekli	Haziran			Ocak-Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
Mal Mukabili Ödeme	7.501	7.167	-4,45	51.877	46.925	-9,55
Peşin Ödeme	4.120	6.050	46,86	28.163	30.647	8,82
Vesaik Mukabili Ödeme	510	509	-0,18	3.464	3.231	-6,74
Vadeli Akreditif	1.059	772	-27,07	6.492	4.963	-23,55
Bedelsiz	589	788	33,83	4.630	5.316	14,81
Akreditif	341	424	24,45	2.854	2.458	-13,88
Diğer*	134	119	-10,81	1.083	984	-9,17
TOPLAM	14.253	15.830	11,07	98.562	94.523	-4,10

*"Diğer": Bağlı Muamele, Kabul Kredili Akreditif, Kabul Kredili Vesaik Mukabili, Kabul Kredili Mal Mukabili, Peşin Akreditif, Özel takas ve Özel Hesap ödeme şekillerini içermektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

I.II.G. ÖTS Kapsamında TL ile Beyan Edilen İhracat ve İthalat

Tablo 19: TL ile Yapılan Dış Ticaret

Yıl	Beyanname Türü	Kıymet (Milyon TL)	Ülke Sayısı	Firma Sayısı
2019 (Haziran)	İhracat	3.260	170	5.453
	İthalat	4.449	104	882
2020 (Haziran)	İhracat	4.219	174	6.416
	İthalat	6.537	105	956
Değişim (%)	İhracat	29,42	2,35	17,66
	İthalat	46,94	0,96	8,39

2020 yılı Haziran ayında Türk Lirası ile yapmış olduğumuz dış ticaretin toplamı 10 milyar 756 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, bunun 4 milyar 219 milyon TL'lik kısmı ihracat, 6 milyar 537 milyon TL'lik kısmı ithalat olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında milli paramızla ihracat işlemlerini gerçekleştirdiğimiz ülke sayısı 174, aynı dönemde milli paramızla ihracat yapan firma sayısı 6.416 olmuştur. 2020 yılı Haziran ayında milli paramızla ithalat işlemlerini gerçekleştirdiğimiz ülke sayısı ise 105, aynı dönemde milli paramızla ithalat yapan firma sayısı 956 olarak gerçekleşmiştir.

II. GÜMRÜK VERGİLERİNE İLİŞKİN VERİLER

2020 yılı Haziran ayında 16,1 Milyar TL vergi Gümrük İdarelerince tahsil edildi.

Gümrük İdareleri tarafından 2020 yılı Mayıs ayında 11 milyar 904 milyon TL, 2020 yılı Haziran ayında 16 milyar 111 milyon TL vergi tahsil edilmiştir. 2020 yılı Ocak-Mayıs döneminde ülkemiz vergi gelirleri toplamı 280 milyar 506 milyon TL olup, Gümrük İdarelerince tahsil edilen vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payı % 22,12 olarak gerçekleşmiştir. **2020 yılının ilk 6 ayında ise Gümrük İdarelerince tahsil edilen vergiler toplamı ise 78 milyar 164 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.**

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

III. ŞİRKET VERİLERİ

Tablo 20: Türlerine Göre Aktif Firma Sayıları

Türü	Aktif Firma
Limited Şirket	871.608
Ticari İşletme	681.111
Şube	207.264
Anonim Şirket	144.429
Kooperatif	31.268
Kollektif Şirket	11.360
Komandit Şirket	2.017
Donatma İştiraki	0
Toplam	1.949.057

2020 yılı Mayıs ayında toplam aktif firma sayısı 1.939.074 iken, Haziran ayında 9.983 adet artarak 1.949.057 olmuştur.

IV. HAL KAYIT SİSTEMİ VERİLERİ

Tablo 21: Hal Kayıt Sistemi Verileri

Dönem	Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)
Hal Kayıt Sistemine Kayıtlı Kişi Sayısı	51.439	54.874	6,68%
Bildirim Sayısı	12.340.950	15.258.498	23,64%

2020 yılı Haziran ayında Hal Kayıt Sistemine kayıtlı kişi sayısı 54.874, bildirim sayısı ise 15.258.498 'dir. Bu dönemde, bir önceki yılın aynı ayına göre Hal Kayıt Sistemine kayıtlı kişi sayısında %6,68'lik artış, bildirim sayısında da % 23,64'lük bir artış olmuştur.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

V. ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK VERİLERİ

Tablo 22: Esnaf ve Sanatkâr Sayıları

Esnaf ve Sanatkarlar	Sayı
Kadın	318.154
Erkek	1.587.500
Toplam	1.905.654
Esnaf ve Sanatkâr İşyeri Sayısı	2.057.955

2020 yılı Haziran ayında esnaf ve sanatkâr sayısı 1.905.654 iken, toplam işyeri sayısı ise 2.057.955 olmuştur.

Tablo 23: Kooperatif ve Ortak Sayıları

Dönem	Haziran		
	2019	2020	Değişim (%)
Kooperatif Sayısı	12.079	12.523	3,68
Ortak Sayısı	1.563.649	1.569.187	0,35

2020 yılı Haziran ayında Türkiye genelinde kooperatif sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre %3,68 artarak 12.523'e ulaşmıştır. Aynı dönemde kooperatiflerin ortak sayısı ise 1.569.187 olmuştur.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI 2020 YILI HAZİRAN AYI VERİ BÜLTENİ

YASAL UYARI

Bültende yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup, sadece bilgi amaçlıdır. Bültende yer alan bilgiler, kaynak gösterilmek suretiyle yayımlanabilir; ancak bu bilgiler ticari amaçlarla kullanılamaz. Bültendeki bilgilerin telif ve diğer her türlü hakkı Ticaret Bakanlığı'na aittir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda hiçbir taahhüt ve sorumluluk kabul etmez. Bültendeki bilgilerin yanlış veya eksik kullanımı veya yorumlanması sonucunda Ticaret Bakanlığı'na hiçbir kusur veya sorumluluk yüklenemez. Tabloda yer alan rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bütün bilgileri ve tasarımı önceden bildirimde bulunmaksızın değiştirebilir veya Bültenden kaldırabilir.